

Sinistri cordis uentriculi usus & constructionis ratio.

magnes familiaritate qualitatis ferrum trahit: quid namque familiarius est cordi ipso aëre, ad infirmitatem & caloris nativam nutritionem: deinde etiam sanguine utilius & benignius nihil, ad nutritionem ac spiritum vitalem restaurandum censetur. Sinister cordis uentriculus, quod spiritum vitalem præcipue contineat, & cōficiat, aëremque amplectatur, dissectionis professoribus spirituosus aëreus uenit nuncupatus est. Hic tanto crassioribus ex cordis substantia lateribus quam dexter uentriculus, cōstituitur, quanto materia quam ipse in clusam seruat, leuior, rarior, & euaporatu promptior, uelociorque illa est, quam dextrum in se habere diximus. Eadem enim est laterum horum uentriculorum in crassitie ob cōtentam in ipsis materiam ratio, quam in uenæ arteriæque tunicis esse aliquando cōmemorauimus. quanquam etiam fortassis humanæ machinæ architectus, sinistrum cordis uentriculum crassioribus lateribus etiam cōstituerit, ut ille laterum grauitate sanguinis in dextro uentriculo cōtenti copiam pensaret. Minus enim sanguinis in sinistro uentriculo asseruatur, estque is plerumque tenuior & flauior, quam quā interim quandoque cōtrario crassior rigidiorque appareat, calidior uero semper. Porro reliqua quæ ad huius uentriculi partium usus enarrationem requiri possint, ex dextri uentriculi enarratione non importune petentur. Quemadmodum enim dexter ex caua sanguinem trahit, ita quoque sinister aërem ex pulmone in arteriam uenalem attractum, ad se dilatato corde allicit, illoque ad caloris innati refrigerationem & substantiæ ipsius nutritionem, spiritumque uitalem utitur, hunc aërem excoquens & præparans, ut is una cum sanguine qui ex dextro uentriculo in sinistrum per uentriculorum septum copiosius refudauit, in magnam arteriam, totumque adeo corpus delegari possit. Quod autem eiusmodi alterationibus, cordis caro insigni artificio à rerum conditore ad iustitiam temperata præficiatur, quoad diuinam hominis fabricam cognoscere possumus, fatemur. Caterum si quæ fuliginosa recrementa ex hac aëris in sinistrum uentriculum dilatato corde contracti emutatione, ipsoque innato calore producantur, ea rursus per arteriam uenalem cōstricto corde in pulmonem externi arbitramur. Atque ea potissimum arteriæ uenalis corporis est ratio, nam continuo indefectus aërem ex asperæ arteriæ ramis, ipsoque adeo pulmone in se assumere debebat, & rursus suis motibus cordis rhythmis correspondentibus, fuliginosas eiusmodi reliquias in asperæ arteriæ ramos propellere: quod sanè difficulter admodum fecisset, nisi corpus tenuius rariusque alijs arterijs nacta fuisset. Nam etsi hæc eundem cum reliquis partibus corporis usum præstet, in quo hæc cordi accommodata censetur, non tamen arteriæ ipsarum mole tantum aërem qui illis non per occultos meatus, sed per patentes in ipsis cavitates à corde una cum sanguine offeruntur, assumere, rursusque propellere, ac arteria uenalis debebat, adeo sanè ut hæc necessariò tenui & uenarum corpore confirmata sit. Quanquam natura interim adeo suæ securitati atque possibile fuit, prouiderit: quippe longum ex sinistro uentriculo ad pulmonem ductum (qui ipsi nocuus fuisset) præcauens, statim in ipso ortu eam diuisit, atque breuissimo prorsus ductu illam in pulmonem digessit, ut hæc illico pulmonis substantia undique suffulta, implicitaque, à ruptionis periculo securior euaderet. Deinde & ex ipsius corporis tenuitate, quam Natura nisi illa maxime indiguisse, facile uitasset, alius usus accedit, pulmonis nutritioni accommodus, nam hæc arteria, ut relique totius corporis (præter asperam) omnes, sanguine tenui ac spirituofo oppleta, etiam pulmone idoneum suppeditat sanguinem, id pulmone supplens, quod nimium seuera rigidaque arterialis uena ob corporis sui crassitiam, & sanguinem quoque minus quam arteriæ uenalis sanguis, leuem aëremque, pulmone denegabat. Porro & sinistra cordis auricula uenosa arteriæ adnata, idem prorsus officium huic & sinistro cordis sinui præstat, quo uenæ & dextro cordis uentriculo dextram auriculam usui esse diximus: & sinistra auricula tanto minori cavitare donatur, quanto etiam arteriæ uenalis orificium, cauæ orificio angustius uisitur. Deinde aër etiam ipso sanguine sequacior est, adeo ut & hac quoque occasione sinistra auricula iure minor dextra creetur. Nam quum aër ita promptè attrahatur, non tantum periculum erat ex attractionis impetu (qui potissimum uacui fuga aërem trahit) uenosa arteriæ corpus, ita atque cauæ cōuelli. Quod autem sinistra auricula pro ipsius mole paulo carnosior ac perinde etiam crassior & pinguior, & ad motum minus sequax quam dextra auricula cernatur, argumento quoque est, ad quandam materierum præparationem auriculas cordi famulari, & auriculas ipsas proportionè quandam cum cordis sinibus sortiri. Porro ut auricularum par usus est, ita etiam sinistri uentriculi membranulæ usu penitus cum dextri uentriculi membranulis conueniunt. Duæ enim uenalis arteriæ orificio commissæ, ac introsum in cordis uentriculum deductæ, corde quidem dilatato aërem ex uenali arteria in uentriculū ferri admittunt, ipsarum fibris propter cordis mucronem uersus basim in dilatatione magis adductum laxatis, ipsisque membranulis ad uentriculi latera concidentibus. Quæ autem cor constringitur, obstaculo sunt, ne aër rursus in uenalem arteriam ruat, irritusque cordis labor efficiatur. quam

Cordis carnis usus.

Venalis arteriæ corporis ratio.

Sinistri cordis auriculæ usus.

Membranulæ uenalis arteriæ & membranulæ arteriæ usus.

quam interim credamus has membranulas quum duæ duntaxat sint, suum orificium cui præficiuntur, non ita adamussim obturare, ut fuliginosis excrementis per uenalem arteriam exitum in cordis contractione præpediant. Quinetiam magnæ arteriæ orificium occupantes membranulæ, is omnino functione respondent, quas in uenæ arterialis orificio haberi retulimus. Hæc siquidem in cordis cōtractione spiritum uitalem unā cum sanguine, quem impetu ruere Plato dicebat, in magnam arteriam profluere sinunt. at corde rursus dilatato, spiritusque ac sanguine denuo ad uentriculum tracto, illius regurgitatione in uentriculum prohibent, sanguine nimirum eas uersus magnæ arteriæ orificij centrū (ut in arteriali uena fieri nouimus) cōprimente.

Præsens itaque liber constructione partium, quas Natura aëreæ substantiæ reficiendæ fabreficit, utcumque complexus est, quæ quum sui spiritus magnam portionem ad animalis spiritus in cerebro generatione mittunt, opportune quum iam eo usque humani corporis harmoniā deduximus, sequenti libro cerebrum sensus ac motus arbitrij principium & rationis sedem, omniumque uiscerum in altissimo corporis locatum regem, aggrediemur. Priusquam tamen huic libro colophonem adiciam, operæ precium fuerit hoc libro traditarum partium administrandæ sectionis ratione eo ordine cōplecti, qua proximè præcedente libro, cibi potitionis ac generationis organorum sectionem docuimus.

CORDIS, PULMONVM, RELIQVORVM

que respirationi seruientium organorum administrandi ratio.

Caput XVI.

Fig. 1. A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z. A. B. C. D. E. F. G. H. I. K. L. M. N. O. P. Q. R. S. T. U. V. W. X. Y. Z.

NATOMICAM hanc administratione in eo cadauere, quo superiori libro descripta organa aggressus es, persequi conuenit. ita enim præsens illi administrationi, & ei quæ in septimo tradetur libro accommodabitur, ut in eodē corpore uniuersam humanarum partium fabricam in cadauerum penuria, alijs ostendere queas. Vt enim simul omnia in uno primum tua solius opera adamussim discas, impossibile arbitror. Præcedentis itaque libri cōtinuata administratione, sustentaculum ceruici subijcito, cuius ope ea exporrigatur, caputque in posteriora reclinatū pendeat, in quem usum quadrangulatis illis fictilibusque lapidibus uti consueui, eos secundum longitudinem tenuioribus suis lateribus mensæ innitentes ceruici supponēs, ac caput deprimēs. Deinde ut in secundo libro docui, faciem & uniuersam colli anteriore sedē cute nudo, ac primum faciei musculos, qui trōtis cutem & palpebras, deinde quigenas, labra, & narium alas mouent aggredior, non præteries in altero latere uenarum, arteriarum, & neruorum ramos. Quum itaque ad eum quem præcepimus modum, faciei musculos demonstraueris, eos qui ossi uimaginē referenti proprii sunt, ac qui à pectoris ossibus in primā laryngis cartilagine scuti assimilata feruntur, aggredieris. Deinde à pectoris ossibus & clauiculis musculū liberabis brachium pectori adducentē, insuper illum qui à clauicula primæ costæ inferitur. Ad hos, musculū quoque scapulam pectori adducentem à costis separabis, uenis, uti iam diximus, cū arterijs neruisque obseruatis, aut musculos in uno latere duntaxat, in altero uero uenas, arterias & neruos expendes: quorum series si memoria exciderit, à tertio libro & quarto uenit petenda. præsens enim locus in immensum excresceret, si illa hic quoque ordine recenserem. Post hos à pectoris ossibus & clauiculis rescabunt, qui hinc ad mamillares capitis processus ascendunt, hac in omnibus obseruata ratione, ut singuli suis quibus inferunt ossibus integri adhuc appensi seruetur, postmo dumque in ostendēdo reliquorum sui articuli musculorum numero accommodari possint. Quo nam autē artificio singuli sint scindēdi, quidque in cuiusque sectione priuatim ueniat obseruandū, in secundo libro suis locis abunde sum persecutus. In præsentia à pectoris ossibus clauiculas acutiori cultello liberare contendes, robusta quibus illæ pectoris ossi colligantur ligamēta diuidēs, ac interim accuratissime cauēs, ne cultello altius iniecto, quæ huic articulo subiunt uasa uulneres. Atque hic cartilaginem examinabis, quæ clauiculā pectoris ossis sinum, præter alias articularum cartilagine intercedit, & aliquò reponenda est, ut illa postmodum in sceleti connexu (si uisum fuerit) uti queas. Liberatas autē clauiculas nitēris uti à pectoris ossibus attollere, ac ab illo primæque costæ in exteriora reflectere, ita enim primæ thoracis costæ cartilago, quæ costæ ossi cōtinuatur, in conspectum ueniet: quæ cultro non admodum crasso ab ossibus liberanda, hic quoque mente adhibita, ne culter profundius mergens, quicquam in iugulo uiuiet. Vbi primæ costæ dissecueris cartilaginem, deinceps ordine reliquas omnes à costis cultro, aut si uoles nouacula dirimes, continuasque lineas intercostales musculos ad thoracis usque capacitatem diuides. Liberatum nunc cum cartilaginibus à costarum ossibus pectoris os, non nihil eleuatum modo in dextrum, modo in sinistrum latus reflectendū est, & thoracem interserpientes

Que hoc libro pertraclata sint.

Musculorum quorundam et uenarum administratio.

Clauicularum à pectoris ossibus liberatio.

Costarum cartilaginū cum pectoris ossibus ab ipsarum ossibus liberatio. Nimirum thoracis amplitudinem intersepticium examinet.